

Ulloq: 21. september 2012

UKA 2012/15

Den 21. september 2012

Naalakkersuisut siulittaasuata ammaanermi oqalugiaataa

Qujanaq siulittaasoq ataqqinartoq.

Asasakka nunaqqatikka maanilu Inatsisartuni ilaasortat ataqqinartut.

Ullumikkut qinigaaffimmi matumani Inatsisartut ukiakkut ataatsimiinnerisa kingullersaat aallartippoq. Kisiannili imaanngilaq sulineq maanga unissasoq. Qinigaaffiup matuma ingerlanerani ataatsimiinnerit allat assigalugit neriuppugut naatsorsuutigalugulu ataatsimiinneq manna naammassisaqarfiullunilu angusaqarfiulluarumaartoq.

Nanortalik 2012

Septemberip aallartilaarnerani Naalakkersuisuni ilaasortaaqatikka pingasut peqatigalugit Kujataani angalaarnitsinni misigisatta ilaat aallarniutigalugu oqaluttuarerusuppara.

Avannaanut siusinnerusukkut angalaarnitsinni innuttaasunik ataatsimiititsisarnitsinni peruserput atorlugu Nanortalimmi pisarnertut aallarniuteqareernitsinni oqallinneq tamanit peqataaffigineqartoq ingerlanneqarpoq inuussutissarsiornikkut siuarsaaneq, angallanneq allallu soqutiginantut eqqartorneqarlutik. Taamaalinerani najuuttut ilaat angut inuussuttunnguaq oqaaseqarusulluni noqqaavoq, sunaaffami pissutissaqarlualuni.

Oqaaseqarnermini ataatsimeeqataasugut tamatta tiguartiffigisatsinnik eqqartorpai suliffissaaleqinermut, suliffeqarnermut sulisussaaleqisarnermullu tunngasut. Eqqartorpai ippassaammat erngussimanerup kingorna suliarunngitsoortarnek, eqqartorpaa suliffissaqarani ullaakkut makinnissamut pissutissaqanngitsutut misigisimasarneq, meeqqallu taamaattoqartillugu tulluusimaarutissaqanngitsutut misigisimasinnaanerit aamma eqqartorpai, imminut tatigisinnaajunnaarsinnaaneq, soraarsitaasarnert aammalu aalisakkat suliarinissaqannginnamik igiinnartariaqalersartut.

Oqaaseqarneranili qitiusoq tassaavoq tamatta inuttut akisussaaffeqarnerput immitsinnuunnaanngitsoq aammali meeqqatsinnut, ernguttatsinnut inuiaqatittalu sinneranut. Oqaatsinilu naggaserpai oqarluni nammineernerulernissamik kissaateqarnerput angunavianngikkipput akisussaaffipput sunaanersooq nalugutsigu akisussaassuseqarnerpullu naapertorlugu iliuuseqartanngikkutta.

Qullissat 1924 - 1972

Aasaq manna aamma Qullissaniippugut. Qullissani malunnartinniarneqarpoq illoqarfiup inuerutitaaneraniit ukiut 40-nngornerat. Inuppasuarnit najuuffigineqartumik ullut misigissutsikkut aalaterneqarfiusut atorneqarput. Ilulissani Qullissat lkinggutaat aqqqissuisuusut aalajangersimapput "Pilluaatigalugu ingerlaqqitta" ukioq manna naapeqatigiinnermi qulequtarineqassasoq.

Qullissat ukiuni 48-innarni illoqarfittut atagaluarluni innuttaminut nunatsinnullu sunniutai annertoqaat. Aasaq manna najuuttorpasuit ilaat ukiuni 40-ni illoqarfigisimasaminnut siullermeerlutik uteqqipput, siusinnerusukkut uternissartik merserisarsimagamikku. Qularutigingilara aqqqissuisut ingerlariaqqittariaqarnermik oqariartuutaat sapiissuseqartitsilersimassasoq nunagisimasamut tummaqqinnissamut.

Qullissat oqaluttuassartaat ullumikkut killiffitsinni arlalitsigut ilinniarfissaraarput. Ilaatigut ataasiinnaavallaartumik inuussutissarsiuteqarnerup kingunerisinnaasai aammalu pisuussutit uumaatsut nunguttarmata manna tikillugu nunatsinni misilittakkavut killeqaraluartut siunissamut pilersaarusiornitsinni eqqarsaatigilluartariaqarpavut.

Nunanut allanut tunngasut

Nunarsuarmi uuliamik, aatsitassanik imermillu ujariatsinersuaq nunatta iluaqutissarsiffigilluarsinnaagaa ukiuni makkunani misigisaqarfigaarput – ajunngitsumik ajortumillu.

Tassami nunarput nunarsuarmioqatitsinnit tatineqarpoq uuliasiorfissatut aatsitassarsiorfissatullu.

Erngup tunisassiarineqarnerulernissaa suliassani tullinguuppoq – imigassatut aammalu nukissiutitut isigalugu.

Tamakkuluunniit kisiisa eqqarsaatigalugit nunanut allanut tunngasutigut ingerlatsinermi qitiusumik nunatta inissikkiartornera nunarsuarmioqatitsinnit akuersaarneqaleriartoq misinnarluarpoq. Oqaluttuarisaanitsinni EU-mik qanimut suleqateqarnerput inerisarparput ukioq manna nutaamik isumaqatigiissusiornitsigut.

Koreap Kujalliup præsentia tikeraaqammerpoq. Qularutigingilarput nunat allat tassuuna uisinneqartut qanoq pingaaruteqartigisoq nunatsinnut pitsaasumik attaveqassalluni.

Nunatta nunat tamat akornanni sassartaanera pissutigalugu naalagaaffeqatigiinnerup pissusiata qanoq nutarterneqarsinnaanera augustip naanerani lgalikumi statsminister Helle Thorning-Schmidt aammalu Savalimmiuni Naalakkersuisut siulittaasuat Kaj Leo Johansen peqatigalugit oqaluuseraarput.

Malunnarpoq naalagaaffeqatigiinnerup iluani nunagut taakku pingasut namminerisaminnik soqutigisaqartut, taamaattorli erseqqissaatigaarput attaveqatigiittarnerput ukiuni aggersuni pitsanngorsassallugu. Nuannaarutigaara taamatut isumaqatigiikkatta, tassami nunatta soqutigisaanik illersuiniarnitsinni naalagaaffiup Danmarkip qanimut suleqatiginissaa suli pisariaqarluinnarpoq.

Periarfissaq manna iluatsillugu Folketingimi nunatta sinnisai marluk suleqatigiinnerput pillugu qujaffigerusuppakka. Suleqatiginissigut anguniakkagut assigiinngitsut piviusunngoriartorput, soorlu kommunefogedit atugaannik pitsanngorsaanerit, Nuummi matoqqasumik isertitsiveqalernissaq, eqqartuussiveqarfinnik nutarterinissaq aammalu Kangerlussuarmi utaqqiisaagallartumik isertitsiviup ammaqqinneqarnissaa.

Aatsitassarsiorneq

Ukioq qaangiutilersoq qimerlooraanni inuiaqatigiit oqallinneranni aatsitassarsiornermut tunngasut initunerpaatut oqaatigisariaqarput. Taamatuttaaq ippoq nunarput pillugu nunani tamalaani oqallinneq qimerlooraanni.

Naalakkersuisuni paasinninnerput malillugu nunatsinni aatsitassarsiornermik annertusaanissaq tunngaviatigut akerlerineqanngilaq, qujanartumik. Naalakkersuisuni isumaqarpugut aningaasarsiorfissanik suliffissanillu nutaanik pilersitsiniartariaqarneq ilumut saneqqunneqarsinnaanngitsoq.

Aatsitassarsiornermut tunngasut eqqartorneqartillugit inuit ernummatigalugit uniffigisartagaat paasinarput.

Tassa avatangiisit illersorneqarnissaat, pinngortitap illersorneqarnissaa, avataanit sulisussatut tikisiortorneqarumaartut akilernerlugaannginnissaat qanorlu innuttaasutut pinsinnaatitaaffeqartitaanissaat, kiisalu kalaallit suliffissaqarnissaat.

Naalakkersuisuni isumarput malillugu pingaaruteqartupilussuuvoq aatsitassarsiornerup tungaatigut inerisaanerput aammalu ukioq 2025 tunaartaralugu pilersaarusiarpur ingiaqatigiississallugit. Suliffissanik pilersitsiniarnermi ilinniartitaanermillu qaffassaaniarnermi pilersaarutit annertuut pinngitsoorneqarsinnaanngillat, tamannali kisimi naammangilaq. Siunissaq ungasissoq isigalugu aatsitassarsiorneq iluaqutigissagutsigu taava suliffissanik amerlanerusunik pilersitsinissamut aammalu isertitakitsut isertitaqarnerulernissaannut atorneqarnissaa pingaarnerpaavoq, taamaaliornikkut suliffinnit isertitakiffiusartunit suliffinnut isertitaqarfiunerusunut inuit ikaarsaariarnissaat periarfissinneqassammat.

Suliniut iluatsitsiffiussappat taava ilinniartitaaneq qaffassarneqartariaqarpoq suliffeqarnerullu iluani piffimmit piffimmut nuunnissamut periarfissat

siuarsarneqarlutik. Minnerunngitsumillu, soorlu Nanortalimmiup inuusuttunnguup oqarneratut, tamatta inuttut akisussaassuserput ilumooruttariaqarparput.

Tamatuma saniatigut aatsitassanik uranitalinnik pīaanissaq pīaannginnissarlunniit oqallisigineqarpoq annertuumik, pingaartumik qavani Kujataani. Qanittukkut Kujataanut angalaarnitsinni inuit naapitatta isumaat tusarnaareerlugit misiginarpoq uranitalinnik pīaanngilluinnarnissamik apeqqut tunngavissaqarnerulluni eqqartorneqartoq. Tamanna kingusinnerusukkut uterfigissavara.

Inatsisartut massakkut ukiakkut ataatsimiinneranni pingaernerutillugu saqqummiutissavarput inuussutissarsiutinik siuarsaanermut atatillugu siunnersuutissat ataatsimoortut. Siunnersuutit taakku ataatsimoortut inuussutissarsiutinik siuarsaanermut atatillugu pilersaarutit annertuut pillugit inatsisitigut sinaakkusersuinnermut tunngassuteqartuupput.

Tassa tassunga killippugut – nunatta siunissami aningaasarsiornissaa qanoq isikkoqarumaarnersoq ataatsimiinnerup matuma ingerlanerani oqaluuseralugulu isummorsorfigissavarput.

Naluneqanngitsutut Aningaasarsiordermut Siunnersuisoqatigiit nalunaarusiaat saqqummersinneqaaqqammerpoq. Siunnersuisoqatigiit arlaannaannullunniit attuumassuteqanngillat, tassaniipporlu nakooqutaat. Taakkua nunat tamat aatsitassarsiornikkut misilittagaat ukioq manna immikkut sammillugit misissorsimavaat, sualummik pissutsit suut nunap aningaasarsiorderani aqutsinerlunnermik pilersitsisartut immikkut ittumik misissorluarsimallugit.

Siunnersuisoqatigiit erseqqissarpaat nunatta aningaasarsiorderata killeqarnera pissutigalugu pilersaarutinik annertuunik arlalinnik ataatsikkut aallartitsinissaq peqatigisaanik aqutsinermi ajornartorsiutinik annertuunik pilersitsissasoq, paarlattuanilli pilersaarutit annikitsut arlallit naammassineqarneri taamatut ajornartorsiutitaqartumik pilersitsisoqarani ajornannginnerusumik aaqqissuunneqarsinnaassallutik.

Uanga nammineq isumaga malillugu siunnersuisoqatigiit pingaernerutillugu oqariartuutigivaat nunatta inuisalu nammassinnaanngisaannik aatsitassarsiordermik annertusaanissaq mianersorfigissagipput, aammalu suniarnerluta eqqarsaatigilluaqqaassagipput.

Uranimik apeqqut Inatsisartuni maanna qaqilerneqarpoq ataatsimiinnerup matuma aallartittup ingerlanerani aalajangiiffigissasatut.

Siunnersuutigineqarpoq nunatsinni aatsitassap piiarneqarsinnaatitaasup suullunniit uranimik akuata 0,1 % -mut qaffasinnerpaaffilerneqarnissaa piaarnerpaamik sulissutigeqqullugu Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangissasut.

Oqallinnerup inernissaa siorngerlugu soorunami oqaaseqarfigisinnaanngilara, taamaakkaluartoq manna oqaatigerusuppara. Oqallinnitsinni aalajangerniarnitsinnilu suliassat marluk imminnit immikkoortissavagut. Uran pillugu politikimik suliassaq

immikkoorpoq, taavalu assersuutigalugu Kuannersuarni aatsitassanik piiaanissamut akuersissummik suliaqarnissaq immikkoorput.

Suliassaq siulleg taanna Inatsisartut naalakkersuinikkut akisussaaffigalugulu aaqqitassaraat. Suliassap aappaa Naalakkersuisut naalakkersuinikkut suliassaralugulu aaqqitassaraat, taamaapporlu qinnuteqaatinik sunilluunniit suliarinnineq.

Tassa apeqqutaavoq nunatta inuisalu nammassinnaangisaannik kukkulluta aalajangissanersugut, imaluunniit mumillugu oqarluta nunatta pitsaanerpaamik aningaasarsiutigilluarsinnaasaannik eqqortumik aalajangissanersugut. Suniarnerluta sukumiinerusumik oqallisigisariaqarparput, ullummi aappimik naaggamilluunniit oqarfissagut ullut tamaasa qanilliarporput.

Paatsuungasoqaqqunagu periarfissaq manna iluatsillugu oqartariaqarpunga naalakkersuinikkut aalajangiitinnata soorunami innuttaasut isumaat tusaaniartussaavarput. Uagutsinnut pingaerneruvoq oqimaatigiissumik isiginninnisarput nalilersuinissarpullu. Nunatta soqutigisai illersortussaavagut, allat soqutigisatik illersussaqaarpaat, tamatumali saniatigut kinguaassavut eqqarsaatigalugit silatumik aamma aalajangerniartussaassaagut.

Pinngortitamut avatangiisinullu tunngasut

Nunatta eqqiluitsuunerulernissaa aammalu pinngortitap minguitsuunerulernissaa tamatta maani nunaqartuusugut akisussaaffigaarput.

Nunatsinni eqqagassalerineq ataatsimut isigalugu kinguarsimasuuvoq. Sisimiuni eqqagassalerinermik suliniutit aallartisarneqartut assut ilippaateqarput. Atorluaanissamik eqqarsaat Sisimiormiut akorluarlugu pigiliussimasaat sinerissap sinneranut piaartumik siaruarterneqartariaqartoq isumaqataaffigaarput, soorunami kommunit qanimut suleqatigalugit.

Aammattaq suliniutit pitsaasut, soorlu Saliineq 2012 aammalu Saligaatsoq 2012, neriuppugut sinerissamut siammarterneqarumaartut.

Aatsitassarsiornermut aammalu uuliasiornermut atatillugu avatangiisinut oqartussaaffik maanna Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfiup ataniittoq oqartussaaffimmut nutaamut tunniutissallugu sulissutigileruttorparput. Naatsorsuutigaarput piffissami qanittumi suliaq tamanna naammassineqarumaartoq.

Nunatta mianernartumik avatangiiseqarnera pillugu nunat tamat suleqatigiinneranni peqataanerput pinngitsoorsinnaangilarput, qujanartumillu nunarsuarmioqatitsinnit paasineqarluarluta suliassat annertugaluartut suleqatigiilluarnitsigut naammassisinnaasarpagut.

Kingullertut assersuutitut taarusuppara danskit naalakkersuisuinik isumaqatigiissuteqaratta Uummannatoqqami, Dundasimi, eqqakkanik qimaannakkanik saliineq aallartinneqassasoq. Suliassaq tamanna ukioq manna aallartinneqartoq nuannaarutigaarput kiisami piviusunngortinneqarmat.

Inuiaqatigiittut killiffipput

Siorna Inatsisartut ukiakkut ataatsimiinnerata kingorna maannamut pisimasut eqqaatsiassagukkit naalackersuinikkut oqallinneq sakkortuseriarsimavoq. Naalackersuinikkut isumaqatigiingittarneq soorunami ajunngilaq, kisiannili uagut politikeritut pisussaaffigaarput allat isumaat ataqqillugit oqallittarnissarput, naapigiaasarluta. Politikeritut iliuuserisartakkavut inuiaqatigiinni aamma tuniluuttarput. Taamaammat pingaaruteqarpoq oqallikkaangatta eqqaamajuassallugu inuiaqatigiinnut ajunngitsussaq pillugu aaqiiniartartussaagatta. Inuiaqatigiit pillugit sulivugut.

Naak ullormiit ullormut oqallinnerni pineqartut allanngorartaraluartut taamaattoq kikkut tamarmik nalunngilaat suliffissaaleqineq massakkut taannarineqarnerpaammat. Tassunga atatillugu aasaq manna suliffissaaleqinerup qaffakkiartorneranik oqalunneq pileruttortoq aalisakkerivinni sulisussaaleqineq oqallisigineqatsialaavissorpoq. Nalunangilaq pissutsit taamaattut innuttaasut amerlasuut aalassaatigigaat, minnerunngitsumik politikerit. Qanormi iliusaagut illuatungaatigut suliffissaaleqisut amerliartortut illuatungaatigullu assigiinngitsut tungaasigut sulisussaaleqisoqartoq takusinnaallugu? Iluarsiiisoqartariaqarpoq!

Suliffissaaleqinerup alliaartornera aaqqinneqartariaqarpoq, minnerunngitsumik nalunnginnatsigu suliffissaaleqisut 90%-ii tassaasut inuit ilinniagaqarsimannngitsut. Nunat allamiunik ilinniagaqarsimannngitsunik tikisitsisarnermut suut pissutaasarnersut sukumiisumik misissorneqartariaqarpoq, nalunagu suliffissaaleqisut amerliartortut. Kisitsisit pigisagut kingulliit malillugit 2007-imit maannamut nunat allamiut 1.000 sinnerlugit nunatsinnut nunassissimapput, oqareernittullu amerlanersaat ilinniagaqarsimasuunatik.

Pissutsit taamaannerat tamatsinnik eqqarsalersitsivoq.

Ilinniagaqannngitsunut sivikitsumillu ilinniagaqarsimasunut sulinerup imminut akilersinnaasariaqarneranik isuma assut suleqataaffigerusupparput.

Angajoqqaat kisermaat pilersuisuusut eqqarsaatigalugit aamma taama suleqataarusuppugut.

Ilinniagaqannngitsut sivikitsumillu ilinniagaqartut akornanni suliassatigut piginnaasanik suli qaffassaanerunissaq aamma suleqataaffigerusupparput, pingaartumik pikkorissarnernut ilinniaqqittarnernullu merseinninnerup pianik maannamut tunuarsimaartartut akuunerulernissaat eqqarsaatigalugu. Periarfissaq manna iluatsillugu eqqaasitsissutigissavara suliffeqarnermut pilersaarut 2013-2018 ataatsimiinnerup matuma ingerlanerani nassuiaatitut saqqummiutilersaaratsigu. Taanna massakkut inaarsaleruttorparput. Suliffeqarnermut politikkip kommunit, Sulinermik Inuutissarsiuteqartut Kattuffiat (SIK), Sulisitsisut aammalu Kalaallit Nunaanni Aalisartut Piniartullu Kattuffiat (KNAPK) qanimut suleqatigalugit ineriartortinneqarnissaa pingaartipparput.

Nalunnigkutsigu suliffissaaleqisut 90%-ii tassaasut inuit ilinniagaqarsimangitsut, taava paasinartorujussuuvooq siunissaq ungasissoq isigalugu aaqqiissagutta taava ilinniartitaaneq taanngitsoorneqarsinnaanngilaq.

Tulluusimaarutinngitsoorneq saperparput ukioq manna aatsaat taama amerlatigisunik ilinniartunik naammassisoqarmat. Aamma ukioq manna ilinniakkaminnik taamaatitsisut aatsaat taama ikitsigipput. Tamattaalluta – innuttaasuugutta, angajoqqaajugutta, suliffeqarfikkormiugutta imaluunniit ilaqutariikkormiugutta – inuusuttortatta sukataarnerat pillugu tulluusimaanngitsoorneq saperpugut. Tamanna iluarpoq, taama ineriartortoqarnera ikorfartortariaqarparput.

Suliffissaaleqisulli tamanna annertoqqutigisinnaanngilaat, taamaammat suliffissaaleqisut suliffeqalernissamut aqutissiuukkumallugit immikkut ittunik aningaasaliivugut, ukiut siuliinisulli. Taamatut immikkut ittunik aningaasaliisoqaqqinnissaa ukioq manna aningaasanut inatsisissatut siunnersuummut ilaatipparput.

Aatsitassarsiorneq aamma oqallissutaangaatsiarpoq, aatsitassarsiornerup inuiaqatigiinnut kalaallinut qanoq pitsaanerpaamik iluaqutissarsiffiqarsinnaanerata qulakkeerneqarnissaa ilanngullugu oqallisigineqarluni. Ullumikkuinnaanngitsoq, aammali siunissami. Tamanna kingusinnerusukkut uterfigissavara.

Tunnngaviusumik oqartoqarsinnaavoq siorna oqallinnerput Akileraartarnermut Atugarissaarnermullu Ataatsimiititaliap inassuteqaataanik aammalu Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap inassuteqaataanik oqallissuteqarluta unammillernartunut tunnngangaatsiarsimasooq massakkut ullut aalajangiiffissat tikissimavagut. Ullut aalajangiiffissat iluarsaaqqinnerillu pingaarutillit ataanniittut. Isumaqaarpunga Inatsisartuni ilaasortat tamatta tamanna ilisimaarigipput. Ullut allannguiffiit. Suniarnersugut apeqqutaavoq – ineriartornermi pisussat uagut aalajangissavagut aamma iluarsiiussutissaannik ujartuissaagut imaluunniit suut pisussat naalattussiaannartut utaqqerusaaginassavagut? Neriuppunga aqutissaq siulleq tamatta orniginerugipput.

Inatsisartut maanna ukiakkut ataatsimiinneranni, aammalu aappaagu upernaakkut ataatsimiinnissamut, iluarsartuusseqqinnerit timitaat timitassaallu ataasiakkaat, taamaattorli imminnut ataqatigiissutut isigisariaqartut, saqqummiussutissavagut.

Taannaannaanngilaq.

Eqqarsariaqqilluta maanna angulertorparput 2025 pillugu takorluugarput, inuiaqatigiit kalaallit ukiuni tulliuuttuni qulini-femtenini qanoq sumullu ingerlaarnissaannik takorluugarput, kiisalu qanoq iliorluta anguniakkat angusinnaanerigut. Tamanna kingusinnerusukkut uterfigissavara.

Politikkikkut sulinerput eqqartortillugu nuannaarutiginnitsoorneq saperpara nunami maani innuttaasorpasuit akisussaassuseqartumik nammineq kajumissuseq atorlugu suliniartut qimerluuleraangakkit. Inoqatinik ikiuiniarneq soorunami

nutaarsiassaangilaq, nutaarsiassatulli taasariaqarunarpog nammineq kajumissuseq atorlugu suliniarnerup nunatsinni pilertortumik siammariartornera.

Ajunngitsuliornerit assigiinngitsut aqutugalugit innuttaaqataanerput isumaqaleriartortoq erseqqissiarporpoq. Qangatut pisortanit ikiorneqarnissaq piunnaariartorlugu nammineq qanoq iliuuseqarnikkut, sualummillu qanoq iliuuseqaqataanikkut, inuiaqatigiinnut qanoq tunniussaqaarsinnaanersugut piunanerujartorippat misigalugu assut tulluusimaarnarpoq.

Tassunga atatillugu suliffeqarfiit inuiaqatigiinnut akisussaassusermik pimoorussillutik suliniuteqartut inuiaqatigiit aallaavigisatik akisussaassuseqarfigalugit annertusiartortumik suliffiginiartalerpaat. Aamma tassaniippoq pisortat qanoq iliuuseqarnissaat utaqqiinnarnagu nammineq iliuuseqarnikkut suliassanik peqatigiinnikkut naammassinnikkusunneq.

Tamakku tamaasa ataatsimut eqqaallugit sinerissami nunaqqatikka tamaasa qamannga pisumik qujaffigerusuppassi imminut paaraluni peqqinnartumik inooriaaseqalernissarsi sulissutigigassiuk, qujanarujussuaq. Tassami oqariaaseq iluoorpoq - sunagooq allanngineq qamanngaanneeraangami inuk aatsaat nikeriartarpoq.

Ilinniartitaanermut tunngasut

Kinamiut ussatitoqannguaqarput imaattumik "angummik kaattumik naapitaqaruit aalisakkamik tunissanngilat. Aalisammik tunissavat qanorlu aalisarnissaanik ajoqersuullugu."

Ussatitoqannguaq iluoorpoq. Ilinniartitaaneq nunami maani pingaartipparput pissutigalugu inuusuttut ilinniagaqareerlutik naammassigunik imminut napatilerniassammata.

Meeqqat atuarianni ilinniartitsisut kattuffiat IMAK ukioq manna isumaqatigiisummik atsioqatigivarput. Tamatuma kingunerisaanik atuartut ilinniartitsisumit ilinniarsimasumit tiiminik amerlanerusunik atuartinneqartalernissaat aqutissiorparput. Nalunngilarpummi ilinniartitsisunik ilinniarsimasunik peqarluarneq meeqqat angusarissaarnerannut ilinniagaqalernissaannullu pissutaanerpaasartog.

Ilinniartitaanermut tunngasut annertunerusumik oqaaseqarfigissanngilakka, taamaallaat ippassaq 2025 pillugu pilersaarummik saqqummiininni oqaaserisama ilaat uteqqilaassavakka.

Kommunit susassaqartullu allat suleqatigalugit makkua anguniarpagut.

1) Ilinniartinnik kollegianillu amerlisaanissaq ilinniartut 1.700 missaat suli inissaqalerniassammata.

2) Nunanut allanut ilinniariartornissamut periarfissat pitsanngorsaavigerusuppagut inuusuttut amerlanerusunik toqqagassaqartilermallugit.

3) Meeqqat suli atualinngitsut annertusisamik suliffiginiarpagut.

4) Meeqqat atuarfiat pitsanngorsaavigerusupparput inuusuttuaqqat ilinniagaqalernissamut alloriarnissamut piareersimanerulerniassammata, kiisalu

5) inuusuttut 16-18-inik ukiullit immikkut ittumik suliffigerusuppagut pitsaanagerusumik siunnersorneqartalernissaat amerlanerusunillu praktikkerfissaqalernissaat anguniarlugu.

Ukioq manna ilinniarlutik aallartittut aatsaat taama amerlatigaat. Periarfissat suulluunniit tamarmik atorluarneqarput. Taamaattumik pingaaruteqarpoq maanaannakkut taamaatitsiinnartartut sapinngisaq tamaat ikittuutinniassallugit, sulimi amerlavallaarput maanaannakkut taamaatitsiinnartartut. Ukioq manna immikkut ittumik kissaateqassaguma kissaatigaara maanna aallartittut siulimininngarnit amerlanerujussuullutik naammassiniarrakkumaartut.

Naggataatigut KAF-ikkut ilinniarfinnilu sulisut aasaq ulappussimasut tamaasa qamanga pisumik qujaffigerusuppakka.

Nunalerineq

Eqqaamaneqassaaq qanittumi nalunaarutigineqarmat Nunalerinermut Isumalioqatigiissitanik pilersitsinialersaartugut.

Maannamut inuit qisuariartarnerat naapertussagaanni taamatut suliniuteqalersaarnerput tamaginnit ilalersorneqartoq nuannerpoq.

Qanittumi Rio+20-mik taaneqartartumik ataatsimeersuarnermi erseqqissarneqarpoq inuussutissanik imminut pilersorneq sumiluunniit annertusaavigineqartariaqartoq, ilaatigut immakkut silaannakkullu assartuussinermi mingutsitsisarnerup ingalassimaartinneqarnissaa eqqarsaatigalugu.

Nunatta nammineq pissarititaanik uagut imminut pilersornerulernitsigut siunertat arlalippassuit ataatsikkoortissavagut. Taamaammatt nuannaarutissarujussuuvoq Narsami toqoraavik nutaaq pilersinneqarmat nioqqutissianik nutaanik amerlanerusunillu pilersuisuusinnaasoq aammalu amerlanerusunik sulisoqarsinnaasoq. Nunalerinermik siuarsaanequt nangissavarput.

Suliffissat amerlisassavagut. Inuussutissat peqqinnartut amerlisassavagut. Avammut tunisassiassanik nassaarsiussaagut. Nunatsinni nunalerinerup nersutaateqarnerullu siunissami inuussutissarsiutit ineriartorfiusut ilaannut akuulernissaat aqqutissiuutissavarput. Takornarianut ussassaarutigisassagut amerlisassavagut. Nunatta iluani niuerneq siuarsassavarput.

Savaatillit ingerlanerliornerusut imminut napatinnerulernissaat anguniarlugu tapiissuteqarnikkut periarfississavagut.

Piniarneq

Piniarneq pinialunnerlu kalaallit sulii pingaartillugit atorpagut. Tuttut umimmaallu amerliartorput, taamatuttaaq puisit. Arferit ilaat aamma amerliartorput. Taamaattumik

ataatsimut isigalugu kalaaliminernik siunissami imminut pilersornerunissarput tunngavissaqarluarpoq.

Puisit amiinik, pingaartumik Europami, tuniseqqusiunnaarneq assorsuaq suli atugarliutaavoq piniartuni, naak naggueqatigiit Inuit immikkut pineqaraluartut. Silarsuarmi tuniniaaviusinnaasunik allanik ujarlernermi Naalakkersuisut aqqutissiuusseqataarusuppugut.

Nunatta soqutigisaasa illersorneqarnissaat eqqarsaatigalugu Issittumi pissutsit allanngoriartornerat qanimut malittaraarput. Amerikap Avannarliup imartaagut Sullorsuakkut, kiisalu Ruslandip Kangiatalu Issittumut imartaagut umiartorsinnaaneq ukioq kaajallapjarlugu ajornarunnaarnikuuvoq. Issittumi nunap inuusa piniarnermik aalisarnermillu inuussutissarsiuteqartut soqutigisaasa illersorneqarnissaat sulissutigissavarput, soorunami Nunat Avannarliit aammalu Issittumi Sinnerisuisoqatigiit qanimut suleqatigalugit.

Aalisarnerq

Ukiorpassuarni anguniagassatut sulissutigineqartoq, aalisarnerup imminut napatilluni ingerlalnissaa, ungasikkunnaariartortutut isikkoqarpoq.

Inuussutissarsiutit sutigut tamatigut imminut napatittut ineriartortinneranni aalisarnerup, aatsitassarsiornerup aammalu siuarsaalluni suliffeqarnermik piorsaanerup imminut tapertariissillugit ingerlanneqarnissaat pingaaruteqarpoq.

Taamaattumik tamanna ilaatigut pissutigalugu aalisarnerq pillugu inatsisip nutarterneqarnera naammasserusupparput imaalivallaartinnagu. Suliassat tullinnguuttut isumannaatsumik patajaatsumillu naammassineqarsinnaaqqullugit suliffeqarnerup iluani susassaqtut qanimut suleqatigaagut. Taakku peqataaffigisaannik suleqatigiissitaliorpugut makkuninnga qulaajaasussanik.

- Nunat allamiut piginneqataalersinnaassanersut pillugu aalajangersagaliornissaq
- Tulaassisussaataaneq pillugu aalajangersagaliornissaq
- Kinguaariit nikinnissaannik isumalioqquteqarnerq
- Aalisarnermi isumalluutitut akitsuuteqalersitsisinnaaneq
- Sinerissap qanittuani avataasiorlunilu aalisarnerup immikkoortinneqartarnerannik atorunnaarsitsisoqassanersoq, kiisalu
- Pisassiisutitut pisinnaatitaaffeqarnerq pillugu aalajangersakkanik atorunnaarsitsisoqassanersoq.

Naalakkersuisuni sulissutigaarput aalisartut inuussutissarsiutitut allanut nuunnissamut iluatsitsisinnaaqqullugit assigiinngitsutigut ikiorserneqarnissaat. Paasivarput siorna aalisartut 239-t suliffissaaleqinermik eqqugaasimasut. Aalisariutit angisuut imminut akilernerusinnaammata aalisariutit minnerumaat sinerissamilu qanittumi umiatsiaararsortut ikiliartornissaat ilimanaateqarpoq, aalisariutit angisuut ajunngitsumik ingerlapput.

Immap sarfaata kissartup avannamut illuariartorneragut aalisakkat takornartat qujanartumik nalinginnaaleriartorput. Soorunami tamakku imminut akilersinnaasumik aalisarfigineqarnissaat siunertaralugu aalisarluni misileraanerit Royal Greenland A/S-ip ilaatigut peqataaffigivai.

Taannaannaangilarli.

Ilisimavarput aalisakkat tunisassiarineqarneranni tamakkiisumik atorneqarneq ajortut, taamaammat aalisakkanik atorluaanerunissaq silatusaerneruvoq, aalisakkat suliareqqaarnagit avammut tunisassiarinnartarnagit.

Aalisarnerup siuarsarneqarnerani tullinguulluni suliassaalerpoq makrelinik nunatta imartaani aalisalersinnaanerup misissuiffigineqarnissaa, tamannalu ingerlapparput avataasiortut namminersortut aamma Royal Greenland A/S suleqatigalugit.

Inunnik isumaginnineq peqqissuserlu

Inuiaqatigiit atugarissaartut ilisarnaateqassapput nukilaatsortaminnik, minnerunngitsumillu meerartaminnik inuusuttuarartaminnillu qanoq isumassuilluartiginerisigut.

2009-mit maannamut meeqqanut inuusuttuaqqanullu tunngasunik sulinerput pingaernerpaavoq.

Sulinitta inerittui siulliit maanna nuillattaamilersimapput. Meeqqanut kinguaassiutitigut atonerlugaasimasunut sullissivik ammarpoq. Meeqqat illersuisuat sulilluni aallartippoq, meeqqat oqalliffiat pilersinneqarpoq suliniutillu allarpasuit Nakuusa aqqutigalugu aallartissimallutik. Ilorraap tungaanut aallariartoqarpoq, kisianni soorunami tassunga killiinnartoqarsinnaangilaq.

Pivusut erloqinartut suli nalaatassaapput, assersuutigalugu kalaaleqatigut 53-it siorna imminut toqussimapput, taamatuttaaq angutaasernerq ilungersunartumik ajortorsiutaavoq mikinggitsumik.

Inuttussuserput naleqqiussiffigalugu angutaasernerit Danmarkimit tallimariaammik amerlanerupput. Ajorpoq. Tamanna ilaatigut pissutigalugu ajornartorsiutip tamatuma erloqinartup qanoq iluarseriarneqarsinnaanera pillugu nuna tamakkerlugu atuuttussamik Naalakkersuisuni nassuiaasiorpugut.

Inuuniarnikkut naligiinnginnerup peqqissutsip tungaatigut ersiuteqartarnera Nunatsinni aamma takornartaangilaq.

Ilisimavarput inuit ilinniagaqarsimanngitsut aammalu sivikitsumik ilinniagaqartut nappaatinut qaninnerusartut.

Taamaattumik peqqissuseq eqqortumik suliffigissagutsigu innuttaasut akornanni pissakitsut inuuniarnikkut atugarisaat pitsanngorsaavigineqartariaqarput – ataqatigiissaarneqartumik.

Nunatsinni nappaassuaq kræfti suli atuuppoq, amerlanertigullu pujortartarnej toqqutigineqartarluni. Taamaattumik Inuuneritta II aappaagu atulersinniarparput Nunatsinni innuttaasut kikkut tamarmik pitsaasumik sivisuumillu inuuneqalernissamut pitsaanerpaamik periarfissinneqarnissaat tunaartaralugu.

Taamaattumik allatulli nuannaarutigaarput SANA-mi MR-scannerimik aammalu napparsimasunut akunnittarfissuarmik nutaamik maani Nuummi peqalermat, kiisalu Kalaallit Peqqissartut Illuat nutaaq Københavnimi atorneqalermat.

Inuunermi qalipaatiqissaartuuvoq – inuunerup alanngui kisiisa isiginiartuaannarsinnaanngilagut. Inuusuttut akornanni akisussaaqataaneq ersarissiarporpoq. Inuppassuit atornerluinermik aniguniarlutik iliuseqarneri inuiaqatigiinni ersillattaalerput. Angajoqqaarsiarpassuit sulilluarneri misissuineritigut assigiinngitsutigut uppernarsaasersorneqartarpoq, tamakkuami angajoqqaarsiarpassuit aamma qujaffigissallugit puigussanngilarput.

Kulturikkut inuuneq

Illumut taamaattoqarnera nunatsinni kulturikkut inuunerup nutarsarneqartuartup pikialaarnertigut aamma malugusuutigiarporparput.

Siulitta kulturianni pinngitsoorneqarsinnaanngitsut ilaat qilaatersortarnej nalitsinni naasutut sikkerluarnerpaanut ilaavoq, imami nuannarineqartigilersimavoq allaat ilitsersuisussaaleqilersimalluta. Meerarpassuit qilaatersortut isiginnaarlugit inuunermi puigunaatsorsiassaavoq.

Ilageeqarnej pillugu inatsit 2010-mi atuutilerpoq. Nalitsinni nutaaliornertit eqqarsaatigalugit ilagiit kalaallit malinnaanerat erseqqippoq. Inuit inooriaatsinut allanartunut akaarinninnerulerput.

Ineqarnermut, attaveqarnermut angallanermullu tunngasut

Klima nukissiutillu

Ilulissani erngup nukinga atorlugu innaallagissiorfik ukiaq manna atoqqaarfissiorinneqassaaq, taamaasillutalu Nunatsinni innaallagissiornerup 70%-ia nukissiutinit piujuaannartitsisunit pilerfeqartoq angusimalissavarput. Iluliarmit qutsallugit maannangaaq Naalakkersuisut sinnerlugit pilluaqqorusuppakka innaallagissiorfittaarnerannik, nalunngilarput sivisuumik utaqqisimagissi.

Silap pissusiata allanngoriartornera sungiukkiartortussaavarput, kisiannili qanorpiaq naleqqussarnissarput qanorlu upalungaarsarnissarput annertunerusumik ilisimasaqarfiginngilarput. Taamaammat silap pissusiata allanngoriartorneranut naleqqussarnerput pillugu nalunaarusiortalernissarput Naalakkersuisuni siunniussimavarput, taakkualu siullersaat tassa maanna ataatsimiinnerup ingerlanerani saqqummiutissavarput.

Neriuppugut nalunaarusiat taamaattut innuttaasut akornanni akorluarneqartarumaattut aammalu ilisimatusarnermi ilinniartitsinermilu atorluarneqartarumaattut.

Inissiat

Namminersorlutik Oqartussat inissiaataat amerlasuut aserfallassimasorujussuupput. Tamatuma saniatigut sulisunut inissianik aammalu inissianik attartortakkanik nalinginnaasunik amerlisaanissaq pisariaqartinneqarpoq.

Tassa suliassat imaannaangitsut inuiaqatigiit nammanniartussaavagut. Illut inissiallu pisoqalisut isaterneqassapput ullutsinnullu naleqquttunik taasersorneqassallutik, tamatumani inissaaleqiffiusuni inissianik sanaartornissaq Naalakkersuisuni suli salliutinneqarpoq.

Nunaqarfiit isorliunerusullu eqqarsaatigalugit periuseq taama ittoq aamma malinniarparput. Pissutsit piffimmiit piffimmut assigiinneq ajormata piffiit ilaanni illut inoqanngitsut isaterneqartassapput piffiillu ilaanni inissaaleqiffiusuni nutaanik sanaartortoqartassalluni.

Naatsumik oqaatigalugu piffinni inissianik ujartorfiunerpaani sanaartornissaq salliutissavarput. Inoqutigiit isertitakitsut najoruminartunik ullutsinnullu naleqquttunik inissiani najugaqarnissamat akissaqarnissaat aammalu inoqutigiit isertitaqqortuut pisortanit tapiissutitaqanngitsunik namminerisaminnik inissiaateqarnissaat politikkerivarput.

Ukiut ingerlaneranni kukkuluttuutigineqartartut ilinniarfigissavagut, ukiorpassuarnimi inissianik aserfallatsaaliuinissaq kinguartiterneqartuartsimavoq. Ullumikkut maanga pivugut inissiat pisoqalisut amerlasuut isatertariaqalersimallugit.

Nunatta aningaasaqarniarnera aammalu aningaasanut inatsisissatut siunnersuut 2013

Nunatta aningaasarsiornera siorna ingerlalluarpoq. Uuliasiorluni qillerinerit aammalu aalisakkat akigissaarnerat aningaasarsiorluarnermut pissutaapput kollegianillu nutaanik sanaartortitsinermut aningaasaliinissamat periarfissiillutik.

Nunatta ukioq manna aningaasarsiornikkut qanoq ingerlanera oqaaseqarfigissallugu siusippallaaluatsiaraluartoq taamaattoq malunnarpoq nunatta aningaasarsiornera kigaallaamisimasoq.

Kigaallaaminermut pissutaanerpaapput aasaq manna uuliasiorluni qillerinerup uninngatinneqarallarnera aammalu aalisakkat akiisa ammut aallariartutut isikkoqarnerat.

Siunissamat ungasinnerumaartumut isigigutta unammillernartut annertuut siunitsinniipput, kinguaariit tullinnguuttut aamma atugarissaartinneqassappata.

Pissutsit tamakku aningaasanut inatsisissatut siunnersuusiornitsinnut tunulequtaapput.

Siorna aningaasanut inatsisissatut siunnersuut qulequtaqartipparput "allannguinerit oqimaaqatigiissut" – ukioq mannaluk qulequtaritipparput "ilinniartitaaneq, suliffeqarneq atugarissaarnerlu – ullumi siunissamilu."

Qulequttat oqaasertaat ersiutaapput ukioq manna tulleriiarinermi suut salliutinnerigut.

Naatsumik oqaatigalugu ilinniartitaanerup tungaatigut suliniutinik suli annertusaanermut atugassanik 2013-imi 10 mio. kr.-inik 2016-ip tungaanut 30 mio. kr.-inut amerlisinneqartussanik aningaasaliisoqassasoq siunnersuutigaarput. Tamatuma saniatigut suliffissaaleqinerup akiorneqarneranut atugassanik 10 mio. kr.-inik siullerpaamik aningaasaliisoqassasoq siunnersuutigaarput. Tassunga atatillugu ilanngullugu ilisimatitsissutigissavara kommunit taamaaqataannik aningaasaleqataanissaat sulissutigigatsigu. Suliffissaaleqineq kommunit aamma susassaqarfigivaat mikinngitsumik.

Tamakkua qaavatigut meeqqat inuusuttullu pillugit aammalu nunap immikkoortuini ineriartortitsineq pillugu suliniutitta pingaaruteqartut nanginnissaannut atugassanut kiisalu qarasaasiarsornerulernissamut atugassanik aningaasanut inatsisissatut siunnersuuterput aamma imaqarpoq.

Tamakku iluarsaaqqinnernut Naalakkersuisunit aallartinneqareersimasunut assersuutaapput. Iluarsaaqqinnerit inuiaqatigiit sanarfeqataaffigisimasatta assigiinngitsutigut ingerlanneqarnissaannut taamaallaat tunngassuteqanngillat, aammattaarli imminnut attuumassuteqalersinniarlugit suliaqarfiit akimorlugit ingerlatsinermut tunngapput.

Iluarsaaqqinnermi tulliuullugu suliassaalerpoq akileraartarnermik nutarterinissaq, taamaasiornissarlu siusinnerusukkut Naalakkersuisunit taasareerparput.

Akileraartarnermik nutarterinikkut akileraarnermut naammaginartumik patajaatsumillu aqqissuussineq periarfissaalissaaq akileraarusersorfigineqartartut amerlisinnerisigut, taamaasiornikkut sulinerup akileraaruserneqartarnera kisiat tunngaviginagu assersuutigalugu qalerallinnik avammut tunisassiorneq aamma akileraarusersorfigineqalersinnaalissaaq – suliffinnik amerlisaanermik aamma kinguneqartumik. Ukiumi 2025-mi Kalaallit Nunaata sutigut tamatigut imminut napatittup pilersinneqarnissaani suut akimmiffiusinnaasut akileraarusersorfiginerorusuppagut kissaatigisarput naapertorlugu ineriartortitsinermut akileraarusersuutigisassat aallerfiginerunagit.

Akileraartarnermik nutarterineq akileraartarnermut, ineqarnermut, inunnik isumaginninnermut aammalu utoqqalinersiuteqarnermut iluarsaaqqinnernut aggersunut attuumassuteqarpoq. Ilinniartitaanerup suliffeqarnerullu aqqissugaanerannik iluarsaaqqinnernut aamma attuumassuteqarpoq. Tamatuma saniatigut nuna tamakkerlugu akileraarut januarip aallaqqaataanit 1 procentpointimik appartinneqassasoq siunnersuutigaarput.

Tassunga atatillugu ilanngullugu taaneqartariaqarpoq 2016-imiit atuutilersussamik siunniukkatsigu 38,75%-imik akileraartalissasugut. Taamatut sulissuteqarnermi isuma pingaarnersuq tassaavoq innuttaasut sulinerulernissamut kajumilersikkusukkatsigit aammalu sulinerup imminut akilersinnaasariaqarneranik isuma siuarsarusukkatsigu, neriulluta suliffissaaleqisut inuillu allat pisortat ikiorsiissutaannik nappateqartut ilaat inuiaqatigiinni akuuleqqinnissamut kajuminnerulerumaartut.

Taamatut aningaasanut inatsisissatut siunnersuusiornitsigut akileraartarnermillu nutarterinissamik siunniussaqaarnitsigut siunissaq isigalugu suliniutissanik saqqummiivugut. Aningaasanut inatsisissatut siunnersuut pillugu Inatsisartuni ilaasortat ataqqinartut oqallilluarnissaannik kissaappagut. Soorunami neriuppugut allannguutissatut siunnersuutininik eqqarsaatigilluagaasunik takussalluta, malugalugu aningaasat suminggaanniit aaneqarnissaannik ilanngullugu siunnersuutininik imaqartunik, suliniutininik nutaanik siunnersuuteqartoqassatillugu.

Ukioq 2025 pillugu takorluugaq

Oqaatigeriikkattut ukioq 2025 siunnerfigalugu Naalakkersuisut pilersaarusiaat ippassaq tusagassiortunik katersortitsinermi saqqummiuppara.

Periarfissaq manna iluatsillugu takorluugarput sunaanersuq maanna imaqarneriussavara.

2025-mi paasinarsisimassaaq 2009-mi namminersulernerup kingorna ukiut imaannaangitsut nalaanneqarsimasut.

Nunarsuaq tamakkerlugu aningaasarsiornerup aammalu inuiaqatigiit kalaallit iluanni ukioqatigiit akornanni nikikkiartornerup pilersitaanik allannguisoqartariaqalersimavoq.

Ataqatigiinnitsigut aammalu periarfissanik takkuttunik atorluaasarnitsigut ingerlallualersimavugut allannguinerit assigiinngisitaartut aqusaartoreersimallutigit.

Suliffeqarfiit namminersortut tassaalersimapput nunatta aningaasarsiornerani qimuttut, taavalu pisortat ingerlataat ikilissimassallutik, taamaasillutik inuiaqatigiit atugartuut pitsaasumillu sulinneqartut pilersinneqarsimassapput.

Inuit amerlanerpaartaat suliffeqartuulersimassapput taavalu qangatut pissakitsutut inuuneq takussaajunnaarsimassalluni.

2025-mi meeqqavut inuiaqatigiinni alliertussapput tamarmik inuuneriumasaminnik inuuneqarnissaminnut periarfissaqarlutik.

Tassa ukiut 13-it qaangiuppata taamatut oqarsinnaanngorsimassasugut takorloorparput.

Taamanikkussamut takorloorparput inuusugut susassareqatigiinnerulersimalluta, angerlarsimaffimmi inuunermut piffissaqarnerulersimalluta aammalu inuiaqatigiit

sutigut tamatigut atugarissaarfiusut ataanni inuulersimalluta – kulturikkut, inooqatigiinnikkut, aningaasarsiornikkut aammalu avatangiisit tungaasigut.

Inuiaqatigiit sutigut tamatigut imminut napatissinnaassuseqartut pilersinneqarnissaat pillugu tassa ukiup 2025-p tungaanut ineriartornermut pilersaarussiaq inuiaqatigiinni pissutsinut tamanut tunngasoq Naalakkersuisut suliarivaat. Iluarsaaqqinnermi suliniutit ataatsimik pinngitsoorneqarsinnaanngitsumik tunngaveqarput, tassa *ataatsimoorluta siunissarput illit uangalu akisussaaffigaarput*. Tamatta ataasiakkaarluta inuunitsinnut akisussaasuuvugut, taamaammat inuiaqatigiit qanoq ittut pilersinniarnorigut eqqarsaatigalugu tamatta tunniussaqaarniartariaqarpugut, siunissamilu suut napassutigissanerigut eqqarsaatersorfigalugit.

Ukiumi 2025-mi Kalaallit Nunaat pillugu takorluugaq tigussaasumik sanarfineqarsinnaaqullugu Naalakkersuisut 2025-mi anguneqarsimasussanik ataatsimut anguniagassanik arfinilinnik siunnersuuteqarput. Anguniagassat imarisaat annertuujupput, kisianni pisariaqartuullutik piviusorsiorpaluttuullutillu.

1. Inuusuttuaqqat minnerpaamik 70%-ii 2025-mi inuussutissarsiuteqarnissamut tunngavissii sumik ilinniagaqassapput.
2. Amerlanerusut sulissapput.
3. Innuttaasut ataaseq najoqqutaralugu aningaasaqarnikkut ineriartorneq 2025-mi malunnaateqartumik qaffariarsimassaaq.
4. Pisortat suliassaqarfiinik nalimmassaaneq.
5. Atugarissaarnikkut aaqqissuussaaneq pitsaasoq. Inuiaqatigiinnilu akuunissamut naligiimmik atugassaqaqtitsiffiusoq inuiaqatigiinnilu sanngiinnerusunut eqqugaasimasunullu qulakkeerinniffiusoq.
6. 2025-mi atugarissaarneq suli akissaqartinneqassasoq.

Iluarsaaqqinnerit arlallit aallartinneqareerput. Qassiit maanna ataatsimiinnermi oqaluuserisassanngortillugit siunnersuutigineqarput, taavalu ukiuni aggersuni allanik malitseqartitsinissaq pisariaqarluni.

Anguniagassat qanoq anguneqarsinnaanerat pillugu isumaqatiginninniartoqarnissaa ukioq 2025 pillugu pilersaarusiornitsigut Naalakkersuisunit aqutissiuupparput. Iluarsiiisutissatulli siunnersuutigineqartut iluarinngikkaanni nammineq illuatungiliussassanik qaqtisisoqartariaqarpoq.

Qaammatit 38-t

2009-mi Inatsisartunut qinersinitsinniit qaammatit 38-t missaat qaangiusimalerput.

Angusaq pingaarnerusoq tassaavoq aningaasartuutit isertitallu oqimaaqatigiissillugit maanna aningaasaqarniarneput aqukkatsigu.

Kommunerujussuit sisamaasut illinissatik atuarlugit ingerlalersimapput.

Aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffiit pisortanit pigineqartut tamarmik, ataasituanguaq eqqaassanngikkaanni, ingerlaasissartik ativaat ukiumut naatsorsuutitigut sinneqartoortalersimallutik.

Arnat angutillu akissaasersugaanikkut naligiinnginnerat milliartorpoq.

Nunatta Isiginnaartitsisarfia pilersinneqarpoq.

2010-mi innuttaasut 14-it sinnerlugit ukiullit tamarmik agguaqatigiissillugu 202.000 koruuninik akissarsiatigut isertitaqartalersimapput.

Meeqqat illersuisuat sulilluni aallartippoq.

Aalisarnej pillugu inatsit nutaaq ullutsinnut naleqquttoq siunissamullu sammisoq atulersinneqarpoq.

Inissaaleqineq annertuumik millisarnejarpoq.

Kalaallisuuliornermik Ilinniarfik pilersinneqarpoq.

Eqqarsartaatsikkut inuit ammariartorput.

Iqaluit Nuullu akornanni timmisartukkut aqut atuleqqippoq.

Allarpassuillu taagorneqarsinnaapput qaammatit 38-t kingulliit ingerlaneranni piviusunngortinneqarsimasut.

Inuiaqatigiilli qinigaaffikkaartumik ingerlatsinikkut taamaallaat nalilersorneqarsinnaanngillat. Sunit tamanit apeqqutaanerpaq tassaavoq siunissaq ungasisooq isigalugu ajunngitsussaq malersorlugu ullormiit ullormut qasusuilluni sulineq.

Tassa inuiaqatigiinnut kalaallinut neriorsuuterput, taamani qineqqusaarnermi Naalackersuisooqatigiinnillu pilersitsinermi – ullormiit ullormut pipallatamik iluarsisuteqapallatarnertit imaalerianngitsooq kimeeruttartut, aammalu pissutsinik ajornerulersitsiinnartartut, qimassallugit.

Naggasiut

Inatsisartut ataatsimiinerat ammarlugu oqalugiaatinni makku naggasiutigalugit oqaatigilakka - suna tamarmi qaamasuinnaanani lu taartuinnaanngilaq. Suna tamarmi ajortuinnaanani lu ajunngitsuinnaanngilaq, ilumoortoq tassaagajuttarpoq taartup qaamasullu, ajortup ajunngitsullu qeqqanniittoq.

Nunatsinni periarfissarpassuaqarpugut eqqarsaqqissaarnikkut, pilersaaruserluarnikkut, akisussaaqatigiinnikkut suleqatigiilluarnikkullu atorluarsinnaasatsinnik. Aamma annertoorsuarnik unammilligassaaqarpugut aatsaat ataatsimoorluta kivitseqatigiinnitsigut anigorsinnaasatsinnik.

Tamatumani pingaarnarpaajunngilaq inuttut ataasiakkaatut imaluunniit partiitut ataasiakkaatut isummagut, pingaarnarpaajuvorli soqutiginaarnarpaajullunilu inuiaqatigiinnut ataatsimut iluaqutissatut suut isumaqatigiissutigisinnaanerigut. Innuttaaqatitta naatsorsuutigaat imminnut atugassaritaasut pitsanngorsarniarlugit suleqatigiissasugut, kikkuugaluaruttaluunniit.

Nunatta oqaluttuarisaanerani pissanganarluinnartunik alloriarfeqalerpugut, alloriarfissat meeqqatsinnut taakkualu meeraannut sunniuteqartussat, taamaattumik taakkua salliutillugit eqqarsartariaqarpugut.

Tamanna tamatsinnut annertuumik piumasaaqatitaqarpoq. Nalunngilara qinigaaffiup naajartulernerani sukkut immikkooruteqarnerput nittarsaatissallugu ussarnartorsioqqajaasartugut, isumaqarpungali innuttaasut qinigaattut tatigisaattullu suliaqartitaanitsinni suleqatigiilluta naammassisaqarsinnaanerput pingaarnarpaajusoq.

Akaareqatigiilluta qiimallutalu ataatsimiilluarnissatsinnik kissaateqarlunga oqaatigeqqissavara Naalakkersuisut sutigut tamatigut oqaloqatigiinnissatsinnut piumasuseqaratta.